

SZEGEDI ÜNNEP HETEK 15.

A nagydíj és tartozékai

Az Alföldi Élelmiszer-gazdaság '73 kiállításán a Vizesfási Állami Gazdaság monumentális berendezése igen sok látogatót vonz. Ennek a berendezésnek a segítségével a szárítózemet irányító dolgozók a képernyőn figyelhetik meg a műveletet. A kamerák felveszik az élelmiszer-gazdasági kiállítás látogatóit is, és képernyőn viszontláthatják magukat a kíváncsiskodók. Egyik legmozgalmasabb, legnépszerűbb része ez a kiállítási nagycsarnoknak. Mégis, az állami gazdaság a MEM nagydíját nem ezért, hanem a rizstermesztés zárt rendszerének kidolgozásáért, s a

bemutatott termékeiért kapta meg. Nagy megtiszteltetés, megérdemelt jutalom.

Hogyan is kezdődött? Hazánkban a rizstermesztésnek több szakaszát különböztetjük meg. Kétségtelen, az utóbbi években ismét fellendülőben van ez az igen fontos ágazat, s a jövő gazdaságos, biztonságos rizstermesztéséért sokat tettek a vizesfásiak. 1965-ben tanulmányúton jártak a Szovjetunióban, ahol különböző gazdaságokban tanulmányozták a legkorszerűbb módszereket. Ettől kezdve fokozatosan alakították ki zárt rendszerüket, ami nem volt eléggé könnyű. A rizsbetakarítás hosszú évtizedekig kézzel történt, irtózatos erőfeszítéssel, áldozatvállalással. Aztán megjelentek a különböző betakarítógépek, a rendreartók, a félláncfalpasok, de ezek nem oldották meg a nehéz és kíméletlen munkát, a tökéletes betakarítást. Végül is teljes láncfalpas kombájnoknak sikerült a nehéz, felázott talajon elcsépelni a rizst.

A talajművelést hidraulikus ekékkel oldották meg, mert ezek mozgékonyabbak, voltak a függesztett ekénél, lehetővé velük manipulálni. Házilag alakították ki a többi talajművelő gépet, a nagysúlyú simítókat, boronákat, hasogatókat. Ugyanígy a szántáshoz szükséges gépeket is, mert a magyar ipar nem gyártott a kötött talajra megfelelő berendezéseket. Gépek tehát már voltak, következett a műtrágyázás megoldása. Saját kísérleteket végeztek különböző kontrollparcellákon, s a legújabb dolgokat, vegyszereket évről évre kipróbálták. Meghatározták, mikor, mennyi műtrágyát szórjanak ki repülőgépről. A rizsfajtákból a szarvasi, kákai és a dubovszki 129-es fajta vált be. Kidolgozták a technológiát, milyen csfrászammal, mikor és mennyit vessenek, a vegyszerezési technológiát pedig a szarvasi kutatóintézzel

közösen határozták meg. Általában 500 hektáron díszlik évenként a vízi gabona.

Folyamatosan alakult ilyenre a vizesfási módszer, évről évre fejlődött. Amikor megoldották a talajművelést, a kombájnolást, akkor a szalma- és a szembetakarítás következett. Láncfalpasokra tartályt szereltek a szemnek, s a láncfalpasok a vizes rizsföldekről kihordták a termést az utakra, s ott teherautókra, pótkocsikra szórták. A gazdaság berendezkedett a szárításra is. A rizsszalmát vagy préselik, vagy homlokrakodó gépekkel kihúzzák és kazalazzák.

A rizs termesztésénél lényeges a terep karbantartása, kezdve a csatornatisztítástól, ennek a gépesítését is megoldották. Napjainkban a Viharsarok legnagyobb rizstermesztő gazdasága a Szarvasi Állami Gazdaság. A Pankotai Állami Gazdasággal együtt hántolóüzemet épített. Ez az összefogás nagyon életre való, hiszen ezzel kialakult a Békés-Csongrád megyei Állami Gazdaságokban a rizstermesztés zárt rendszere. Ma már több szövetséget is tagjai ennek a társulásnak, összesen tízezer hektár területre terjed ki az együttműködés. Megalakították az állami gazdaságok országos rizstermesztő szakbizottságát, amely hivatott arra, hogy a termelés fejlesztését nyomon kövesse, koordinálja, a világon fellelhető technológiát alkalmazza. S megfelelő összhangot teremtsen más élelmiszer-gazdasági

cikkek mellett a fehér aranyat is. A fáradozás, az áldozat nem volt hiábavaló, bizonyítja ezt a MEM nagydíjja. S ha a tervek realizálódnak, mármint, hogy az állami gazdaságok, illetve a társulás tagjai nemcsak termesztik a rizst, hanem csomagolják, félkész állapotban tudják piacra dobni, a vásárlók elismerése sem késik.

Sz. L. I.

Vakációban

KIS BIOLÓGUSOK. A biológia és az ornitológia iránti érdeklődés évről évre sok fiatalt vonz a Fejér megyei tanács agárdi madárvártájára, ahol Radetzky Jenő biológus tanár vezetésével 12 napos szakmai továbbképzést kapnak. Az ország minden részéről érkező diákok ideális környezetben, a Velencei-tó partján álló kutatóházban ismerkedhetnek meg a korszerű madárvédelem és hidrobiológia elemeivel.

VERŐCE. Negyvenöt ezer fiatal nyaral az idén a verőcei nemzetközi ifjúsági táborban. Az Expressz Ifjúsági és Diák Utazási Iroda verőcei nemzetközi üdülőtelepén egy csoportban csaknem 1500 diák és ifjú munkás üdülhet a festői szépségű Duna-kanyarban. Jelenleg NSZK-beli, francia, csehszlovák, NDK-beli, lengyel és jugoszláv fiatalok töltenek két hetet a magyar diákokkal és ifjú munkásokkal együtt. Képünkön a tavaly átadott 195 személyes, kétágyas, fürdőszobás központi épület.

JÁTEK KÖZBEN. A vakáció ideje alatt is mozgalmas az élet a Budapest centenáriuma épített és átadott XX. kerületi KRESZ-parkban. A parkot a népfront kezdeményezésére, a kerületi KISZ-szervek és kisparosok építették. A közlekedési eszközöket — 10 kerékpárt, 10 rollert, 3 kisautót — különböző társadalmi szervek és üzemek ajánlódózták a gyerekeknek. E kezdeményezés akár Szeged számára is példa lehetne.

Karnevál és tűzijáték

Az ifjúsági napok programja

A VII. szegedi ifjúsági napokat július 27-től július 30-ig rendez meg a KISZ Szeged városi bizottsága és az Expressz Ifjúsági és Diák Utazási Iroda. A napokban elkészült az ifjúsági napok programja. Közel tízezer fiatal érkezik a négy napos eseményre Szegedre. Az első csoportok az ország különböző részeiből pénteken érkeznek meg különvonatokkal és autóbusszokkal.

Július 28-án, szombaton nagyszabású programmal köszönti Szegeden a magyar ifjúság az ekkor nyíló X. berlini Világ Ifjúsági és Diák Találkozót. Délután 5 órakor rendezik meg az ifjúsági napokat nyitó ünnepi ifjúsági nagygyűlést a Széchenyi téren, melynek előadója Szücs Istvánné, a KISZ KB titkára lesz. Ezután a X. VIT jegyében nagyszabású vidám jelmezes ifjúsági karnevállal szórakoztatják a nézőket a szegedi KISZ-szervezetek fiataljai. Felelevenítik az egykori VIT-ek hangulatát, demonstrálják napjaink politikai eseményeit. Este 8 órától Szeged ifjú vendégei Madách: Mózes című

mű drámáját tekintik meg a Dóm téren. Kilenc órától utcából lesz a Széchenyi téren, ahol a Continental és a Beton együttes szórakoztatja a fiatalokat. Este 11 órától a Tisza-parton nagyszabású tűzijátékkal és fáklyaüzttalással köszönti a több ezer KISZ-fiatalt a berlini sereg-szemlélet. A tűzijáték és fáklyaüzttalás a hajóállomástól a hídig húzódo partszakaszon tekinthető meg.

Az ifjúsági napok vasárnapján programjában Expressz-show szerepel az újszegedi szabadtéri színpadon, délután 5 órától pedig a Szegedre érkező szabadkai, gyomai és Baja környéki művészcsoportok, valamint a Continental és Beton együttese adnak műsort. Este Gershwint: Porgy és Bess című operáját tekintik meg a találkozók résztvevői. A VII. szegedi ifjúsági napok változatos programja hétfőn ér véget. A szegedi KISZ-szervezetek fiataljai hetek óta készülnek a nagyszabású karneválra. Jeleneteket tanulnak meg, díszleteket, hatalmas dekorációs elemeket készítenek.

Mindig a legfrissebbek

Mikó András nyilatkozata — és magánvéleménye

Nem kellett körbetelefonálni érte a próba- és szálláshelyeket. Anélkül, hogy valami időpontot is megbeszélünk volna Mikó Andrásal, délelőtt elsétáltam a Virághoz, és ott találtam a teraszon. Megismert, pedig jó néhány éve nem találkoztunk Szegeden. A szabadtéri operaelőadásainak egyik leg-sikeresebb rendezőjétől nyugodtan fölkerdezhettem, mire emlékszik legszívesebben, melyeket tartja ma, évek távolából, legjobbaknak az általa rendezettek közül. A tizenöt évad során pontosan tizenöt premiere volt a Dóm téren.

— Talán a Hunyadi és az Aidát választanám.

A lakonikus tömörségű válasz nincs híján a humornak, hiszen rendezéseinek több mint a feléről van szó, csak a Hunyadi Lászlót ötször, az Aidát háromszor állította itt színre. Gyorsan hozzátesszi, ezek sem voltak persze egyformák, számtalan tényező játszik szerepet egy-egy előadás kimenetelében. S bár maga minden évben az előzőnél különbre törekedett, véleménye szerint mégis az első bemutatók sikerültek a legjobban. Amikor a legfrissebbek voltak. A napokban olvastam egy nyilatkozatát: „Vigyázzunk a tizenöt évnél feljebb felnőttek gyermekeire. Gondos tervezéssel és a művészi alkotó lehetőségek biztosításával engedjük tovább...”

— Nem a műfajok a döntők, hanem ezen belül az egyes vállalkozások. Úgy gondolom, szélesebbre lehetne tárni a kapukat a kísérletek számára is. Esetleg fiatalokat tömöríteni a színpad köré, akik a kockázatot is vállalják. Ha valaki mindig csak biztosra megy, előbb-utóbb kifogy az adukból. El tudnék képzelni Szegeden fajsúlyosabb darabokat is, sőt neves művészekkel például koncerteket. Természetesen szigorúan a magánvéleményem ez, a kábcinek semmi sem drága...

Visszatérve a szegedi rendezéseire, mi emelte a Hunyadi Lászlót és az Aidát a többiek, a Bánk bán, a Csinnom Palkó, A trubadúr és mások elé?

— A tér, a dóm méltóságát, emelkedettségét, történelmet sugall, eleve harmóniát ezeknek a daraboknak a szellemével. Ugyanakkor örülök, hogy nem szűkült le a Játékok repertoárja arra a körre, amelyet indokoltan vagy indokolatlanul rajzolnak körül, mondván: a dóm-színpad rugalmatlan, nehezen változatható. Saját példából éppen a Carmen meglepő hatását említeném, mely a hitetlenkedőket is meggyőzhette, nem ismertük még ki eléggé a teljes lehetőségeket.

A Porgy és Bess ebből a szempontból rokon vállalkozások lehet mondjuk a Carmennel?

— Legfeljebb annyiban,

— hogy mindkét darab jellege ellentmond a stilizált történelmi falak levegőjének, úgynevezett népi környezetben játszódik, s a díszletekkel éppen bizonyos ellentéteket szeretnék megteremteni a dóm miliójának. Gerschwint-előadásunkat inkább a Brankovics György bemutatójához hasonlítanám, amelyet annak idején szintén kétszen hoztunk el Budapest-ről. Azért lényeges, mert például a Porgy-ban sem alkalmazhatunk statisztákat, a darab csak aktívan részletezett tömeget bír el, így hát az énekkart bővítettük. A szereplők szélesebb dimenziókban mozognak persze, ám, amíg próza-előadásokon a munkától szünet lehet las-

sabb, gyorsabb, a játékban rövidebb-hosszabb szüneteket tarthatnak — operában ilyesmivel elképzelhetetlen, mert a zene megszabja az időt.

A Porgy és Bess 1969-ben mutatta be az Állami Operaház társulata Mikó András rendezésében, s azóta, jóval túl a századik előadásán, sikerdarab. Egyesek szerint a Gerschwint-mű legjobb produkciója azok között, ahol nem néger szereplők játszanak. Mikó András is éppen a Porgy és Bess sikere nyomán kapott több külföldi meghívást, így jutott el Hollandiába, a belgrádit azonban nem tudta vállalni. Viszont októberre a jugoszláv fővárosi operaegyüttesének állítja be a Kékszakállú herceg várát, s közben Budapesten is próbál majd, Szokolay Sámsonjának ősbemutatójára. Januárban a Gardelli dirigálta Falstaffot rendezte Koppenhágában, ott került szóba Verdi korai operájának, a Lombardoknak pesti előadása is, az új szezon második felében, áprilisban, Lamberto Gardellivel. De Mikó András nem marad munka nélkül a nyár további heteiben sem. Szeged után a Várnász tévéváltozatán dolgozik, augusztus 20-án pedig az Operaház társulatával utazik az edinburgh-i fesztiválra, ahol Bartók Kékszakállúját, a Csodálatos mandarint és Haszaturján Spartacusát mutatják be.

Nikolényi István